

มาฆะเช้า

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๒

ณ วันสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันมาฆบูชา วันมาฆบูชานี้เป็นวันมหัศจรรย์ เป็นวันเกียรติกุมิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละองค์ๆ ไป ถ้ามารเปรียบเทียบสังคมเหมือนที่เข้าเขียนเป็นตัวอย่างนี้ เปรียบเทียบสังคมเหมือนกับลูกกลับมาเยี่ยมพ่อแม่ไม่ได้นัดหมายกัน อันนั้นมันเป็นประเพณีของเราเพราะเราเป็นชาวพุทธ แต่ในพระไตรปิฎกบอกว่าพระพุทธเจ้าองค์ก่อนหน้าเราเนี่ย เวลามารวมกันถึงหมื่นองค์ ถึงแปดพันองค์ ถึงหกพันองค์ จนมาพระพุทธเจ้าเราเนี่ย ๑,๒๕๐ องค์

เพราะว่าสร้างบารมีมา การสะสมมาเป็นพระพุทธเจ้านี้น้อยกว่าเขา เวลาชีวิตของเราที่ ๑๐๐ ปี เวลาชีวิตของภพอื่นๆ นี้ถึง ๘๐,๐๐๐ ปี พระพุทธเจ้าบางองค์มีอายุถึง ๘๐,๐๐๐ ปี ฉะนั้นสิ่งนี้เป็นเกียรติกุมิไฉน เวลาพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วถึงอายุ ๖๐ เสร็จแล้วก็ได้สั่งสอน ได้เผยแผ่ธรรม จนบุคคลธรรมดา จนบุคคลปุถุชนกลายเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แล้วได้รับการบวชเป็นเอหิภิกขุ มันสำคัญตรงนั้น

เอหิภิกขุหมายถึงว่า พระพุทธเจ้าเป็นผู้บวชให้ไฉน อย่างชฎิล ๓ พี่น้องนั้นก็พ้นแล้ว เพราะอยู่ในเหตุการณ์นี้ด้วย พวกนักวิชาการเขาพยายามแยกแยะว่า ๑,๒๕๐ องค์นี้เป็นใครบ้างไฉน เฉพาะตรงนี้ก็ ๑,๐๐๐ องค์แล้ว ยังมีสะเอยกี้ ๕๐ องค์ ทั้งหมดด้วย ทั้งตัวเองด้วย แล้วทั้งพระปัจจุวัคคีย์นี้ รวมๆ มาเป็น ๑,๒๕๐ องค์ เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย มันเป็นการยืนยันว่า ศาสนาพุทธของเราสอนจนถึงสิ้นกิเลสได้ทั้งหมด แล้วเป็นบารมีหมายถึงเกียรติกุมิว่าเป็นลูกของตัวด้วย แล้วลูกของตัวเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดด้วย แล้วมารวมอยู่พร้อมกัน

พ่อองค์ศาสดาเป็นพระอรหันต์แล้วยังรวมอยู่ แต่องค์ก่อนหน้านั้นมีมากกว่านั้นอีก เป็นการยืนยันว่ามีมรรคมีผลไฉน เป็นผลแท้เกิดขึ้นจากความเป็นจริง เกิดจากศาสนธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไปชำระกิเลสไฉน ธรรม คำว่าธรรม ศาสนธรรมเห็นใหม่ สิด สมภาสิ ปัญญา นี้ว่า ธรรมๆ ธรรมคืออะไร แล้วจะเข้าไปหาธรรมนั้นได้อย่างไร

ถึงได้สอนไป อย่างเช่นชฎิลบูชาไฟนี่ ก็เปรียบให้เห็นบูชาไฟ ไฟนี้เป็นของร้อน อารมณ์นี้เป็นของร้อน ความเห็นที่ว่าเป็นเรา นี่ร้อนทั้งหมดเลย ร้อนเพราะอะไร ร้อนเพราะว่ามันทำให้เราเกิดราคะ เกิดโทสะ เกิดโมหะ แต่มันเย็นสำหรับผู้ที่ไม่รู้ ไม่รู้เพราะอะไร เพราะเราโกรธ เราพอใจเห็นไหม เราอยากได้อะไรขึ้นมาที่เราว่าเราอยากได้ เราได้สมความปรารถนา เราไม่เห็นความร้อนของสิ่งนั้นไป แต่พระพุทธเจ้าก็เปรียบเทียบให้เห็นว่ามันร้อนไป เราไม่เคยเห็นว่าความคิดเราร้อนเลย เราไม่เคยคิดเลยสิ่งที่เราจะได้มานี้เป็นของร้อน แต่พระพุทธเจ้าบอกได้มาแล้วเป็นของร้อน ร้อนจากความคิดจากภายในเห็นไหม

ร้อนจากความคิดภายในทำอย่างไรก่อน ต้องสงบมันก่อนไป ให้เอาความสงบนั้นสงบตัวลงก่อน แล้วถึงจะเริ่มต้นวิปัสสนา คือทำไป แต่เริ่มต้นเราไม่คิดอย่างนั้น ความคิดเราทุกคนคิดว่าเราแสวงหามา สิ่งนั้นดีทั้งนั้นเลย เพราะเราเป็นคนได้มาๆ เห็นไหม เราถึงว่าเป็นของดีไป เป็นของเย็น ของดี มันเป็นโลก เป็นโลกียะ ต้องสงบตัวนี้ก่อน สงบนี้ถึงยกขึ้นวิปัสสนา วิปัสสนาแล้วถึงชำระกิเลส แต่วิปัสสนาชำระกิเลสนี้เป็นผู้ที่ปฏิบัติ เราเป็นคฤหัสถ์ไม่ต้องทำขนาดนั้นหรอก แต่คฤหัสถ์ก็ต้องอาศัยไป

กายนี้ อาศัยกายนี้ เราเกิดมาเป็นมนุษย์เรามีปากมีท้อง กินทุกวันเลย แล้วใจกินอะไร ใจอยู่ไหน กินเป็นไหม นี่เขาหาธรรมๆ ตรงนั้นนะ ธรรมคืออะไร ปากของใจอยู่ที่ไหน ใจนี่คือเสวยอารมณ์ๆ เข้าไป เสวยเพราะว่าความที่อารมณ์เข้าไปกระทบใจใจใหม่ สิ่งนี้พอใจ สิ่งนี้ดีใจ สิ่งนี้ถูกใจ กับสิ่งนี้ขัดใจเห็นไหม นั่นนะปากของใจ คือมันกินอารมณ์ เสวยอารมณ์

อารมณ์คืออะไร เวทนาเป็นเครื่องเสวย จิตนี้เสวยอารมณ์นั้น แล้วใจกินอะไร กินแล้วเป็นสมบัติแท้ด้วย บุญกุศลทำให้เกิดต่อๆ ไป ภพต่อๆ ไป เห็นไหม การเกิดการตายนี้คนเรามีเบื้องหลัง คุณดี คุณอย่างหนึ่งละครนี้ เราดูหนังละครเราดูแต่ข้างหน้ามัน แต่กว่าจะมาเป็นหนังเป็นละครเบื้องหลังยุ่งมากเลยนะ กว่าที่จะหานักแสดงได้ กว่าที่จะเขียนบท กว่าที่จะอะไร

เกิดเป็นมนุษย์นี้มาจากไหน เบื้องหน้าคือมนุษย์ไป แล้วหลังจากของเป็นมนุษย์นี้มาจากไหน บุญกุศลนี้มันสะสมตรงนั้นไป ถ้าเบื้องหลังดี การดี ทุกอย่างดีนี้ เบื้องหน้าจะสวยงาม ถ้าเบื้องหลังบกพร่อง หนังละครเรื่องนั้นจะมีความบกพร่อง

ชีวิตเราเหมือนกัน ชีวิตเราอยู่นี้มันบกพร่องไป มันทุกข์อย่างไร มันมาจากเบื้องหลังด้วย แต่ปัจจุบันนี้เกิดมาแล้วมันควรพอใจในสิ่งที่มันเป็นมนุษย์นี้แล้ว ภพอันนี้เป็นภพที่อิสระ ภพที่ทุก

คนมีสิทธิเสมอภาคใจ เป็นธรรมทายาท เป็นทายาทเป็นญาติกันด้วยธรรม เพราะว่ามีปากและมี
ท้องเหมือนกันทุกคน มีสิทธิเท่าๆ กันทุกคนเห็นใหม่ อันนี้ถึงว่าภพของมนุษย์ แต่สิ่งที่จะเกิด
เป็นสุขเป็นทุกข์นี้ปัจจุบันธรรม พระพุทธเจ้าสอนอีกเห็นใหม่

อย่างเมื่อก็ที่ว่าเบื้องหลัง เพราะว่าบุญกุศลที่จะทำให้เบื้องหลังมันสมบูรณ์ใจ ถ้า
เบื้องหลังสมบูรณ์ บุญนี้มันจะฝังลงไปจิตใจ เห็นใหม่ ใจมันก็สวย แล้วพอมันตายไปพร้อมกับ
ใจ ใจนี้มันทำให้เกิดตายเกิดตาย มันจะสูงขึ้นๆ เหมือนเบื้องหลัง

แล้วเบื้องหน้าล่ะ เบื้องหน้านี้ไง วันนี้วันมาฆบูชา เบื้องหน้า เบื้องปัจจุบันนี้ จนองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมก่อนแล้วถึงมาสั่งสอน ประกัน ๑,๒๕๐ องค์ด้วยการ
เอหิภิกขุณะ แล้วสถาบันสงฆ์ที่ว่อกออกไปบวช อย่างพระสารีบุตรบวช ๕๐๐ บวชพันหนึ่ง เป็น
พระอรหันต์อีกมากมายเลย พระอรหันต์นี้เต็มไปหมด เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเพราะว่าบารมี
ธรรมสมัยนั้นสมัยพุทธกาล ยังมีอีกมากมาย

แต่ที่มาหาพระพุทธเจ้านี้เป็นเพราะเหมือนกับลูกมาหาพ่อแม่ เอหิภิกขุโง บวชโดยสาย
ตรง พระพุทธเจ้าเป็นคนบวชให้ พระพุทธเจ้าเป็นอุปัชฌาย์บวชให้ แล้วสำเร็จประโยชน์ทั้งหมด
กลับเข้ามา นั่นคือปัจจุบันธรรมที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ สร้างผลมาเป็นปัจจุบันนี้ให้เบื้องหลังนั้น
ยกขึ้นมาเป็นแค่เปรียบเทียบ แต่ไม่ไปยึดติดมันเพราะมันเป็นอดีตไปแล้ว เป็นเมื่อวาน สิ่งที่เป็น
เมื่อวานนี้เราไม่ไปคิดถึงมัน

มันอยู่ที่ว่าวันนี้จะทำอะไร ปัจจุบันนี้จะทำอะไร แล้วไปเบื้องหน้าต่อไปข้างหน้าเพราะ
สิ่งที่จะส่งต่อไปไง พระพุทธเจ้าถึงสอนปัจจุบัน ปัจจุบันธรรมหมายถึงการชำระ เราพึ่งบุญกุศล
เวลามันทุกข์ร้อน กินข้าวทุกวัน ชำระล้างร่างกายทุกวัน แต่หัวใจมันทุกข์อยู่ ก็ถึงว่าบุญกุศลอัน
นี้มันถึงจะเข้าไปตรงนั้นใจ ใจสวยบุญ ร่างกายกินข้าวปลาอาหาร แต่หัวใจต้องสวยตรงนั้น มัน
ถึงจะได้ให้เราที่มีความคิดที่ดีขึ้น มีหัวใจที่ดีขึ้น

มีความพอใจ สุขทุกข์ขนาดไหนก็อยู่ในเมืองพอ อยู่ในปัจจุบันนี้คือว่าไม่ถึงกับว่า
เครียด ไม่ถึงกับเดือดร้อนจนเกินไป แต่มันทุกข์ ทุกข์เพราะมันเป็นความจริง ถึงบอกว่าเมื่อก็ที่ว่า
เห็นใหม่ เพราะเราไม่เห็นว่ามันเป็นไฟเราถึงทุกข์ใจ แต่ถ้าเห็นเป็นไฟนี้ ใจ่ความคิดอย่างนี้เป็น
ไฟ เราก็จะวางไว้ชั่วคราว วางไว้เห็นใหม่ วางไว้ในสิ่งที่เกินใจ สิ่งที่เกินคือค้นหา ความเห็น

ส่วนที่เกิน แต่หน้าที่การงานนี้เราไม่วาง เพราะว่าหน้าที่การงานคือไม่ใช่ค้นหา เป็นหน้าที่หน้าที่กับค้นหาแยกออกจากกันนะ

หน้าที่คืองานของเราเนี่ย ทำไมพระองค์ต้องบิณฑบาต พระไม่มีงานหรือ เลี้ยงชีพด้วยปลีแข็ง พระยังต้องอาศัยปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัยไป นี่คือน้ำที่ ถ้าพระโลก พระหามาเกินไปนี่ค้นหา แต่ปัจจัย ๔ หามาเพื่อดำรงชีวิตอยู่ เพื่อจะศึกษาธรรม เพื่อจะปฏิบัติธรรมต่อไป นี่หน้าที่

เราก็เหมือนกันเราก็มีหน้าที่ หน้าที่ในการทำงานหน้าที่ของเรา แต่ว่าดับไฟๆ คือความคิดเกินจากหน้าที่นี้ไง หวังสิ่งที่ไม่มี หวังสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ หวังสิ่งที่ยังมาไม่ถึง เราหน้าที่ทำปัจจุบันนี้ไป วันนี้อะ พຼຽงนี้ต้องดี นี่ทำปัจจุบันให้ดี นี่หน้าที่นะ พระพุทธเจ้าสอนตรงนี้ไง สอนให้เห็นความร้อนของสิ่งที่ว่าเป็นค้นหาความทะยานอยาก กับมักคะอริยสังขัง ปฏิบัติตนให้สมควรแก่ธรรม

มักคะคือการทำให้เราถูกต้อง ถ้าเราถูกต้องมา คูอย่างเช่นปัจจุบันนี้ ที่มันทุกข์ยากอยู่นี้ ถ้ามันถูกต้อง เราอยู่ในขอบเขตเราจะไม่เดือดร้อนถึงขนาดนี้เลย เพราะว่าห่อกันไง ห่อกันนะ ค้นหาทะยานอยาก อยากจะเป็นใหญ่เป็นโต อยากจะให้มันเจริญรุ่งเรืองจนเกินกว่าเหตุไง จนไม่มีสติยับยั้ง ถ้าเราคิดกันเองเราทำกันเองในหมู่พวกเรามันก็ยิ่งพอกพูน แต่นี่มันแบบว่ามันมีความต่างกัน ผู้ที่มีปัญญาที่หลอกผู้ที่โง่กว่า เห็นไหม ปัญญาฉลาดกว่าก็หลอกที่เขี้ยว เขี้ยวก็กินกันไป ก็หมุนเวียนจนหมุนไปถึงสุดท้ายแล้วมันก็เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ มันเป็นทุกข์กันอยู่นี้ มันไม่เป็นธรรมสมกับความเป็นจริงเห็นไหม

เราถึงว่าถ้าเรามีตรงนั้นเราก็ไม่เป็นเหยื่อเขา อยู่ในกระแสใจ เกิดในทุกข์ อยู่โดยไม่ทุกข์ เกิดในทุกข์ เกิดมานี้ทุกข์แน่นอน แต่ถ้ามีธรรมมาเจือมาจามันจะไม่ทุกข์ อยู่ในทุกข์ อยู่กับมันนั่นล่ะ เพราะมันเป็นสังขจะ เห็นทุกข์ถึงจะปลดเปลื้องทุกข์ได้ นี่มันไม่เห็นทุกข์ มันไปเห็นผลของทุกข์ไง เรานี้เห็นผลของทุกข์นะ เห็นต่อเมื่อมันลำบากไปแล้ว เห็นต่อเมื่อนักโทษประหาร ใจ พอเข้าไปถึงหลักประหารนี้ โอ้ ไม่น่าเลย

แต่ถ้าเห็นทุกข์ที่แรกเลยนี้ อะไรเป็นทุกข์ ทุกข์นี้เกิดมาจากไหน เห็นทุกข์ก็เห็นการเกิด ใจ การเกิดนี้เป็นทุกข์ อริยสังขข้อแรกเลย ทุกข์คือชาติปี ทุกข์ชาติ ตั้งแต่การเกิด พอการเกิดมันก็มีตัวนี้ตามมาๆ ถ้าจะแก้ทุกข์ตรงไหน แก้ตรงนี้ มันไม่เกิด ไม่เกิดเลย ไม่เกิดไม่ใช่ไม่คิด ไฟนี้มันสุขนอนอยู่ พลังงานมันส่งออกตลอดเวลา จิตที่จะไม่คิดเป็นไปไม่ได้ แต่คิดนี้มันคิดดีก่อน คิดดี

ก่อนๆ คิดดีใจ คิดดีชำระล้างเข้าไป นั่นธรรมเข้าไป ธรรมนี่คือธรรมเข้ามาชำระล้าง ใจมันสวย
อย่างนี้ ใจไม่เคยได้ลิ้มรสของธรรมเลย รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง มันปฏิบัติธรรมมันก็
คลุ้มไปเลย

พระเมื่อวานก็ถาม บอกทำไมเวลาปฏิบัติธรรมนี้ ทำไมมันต้องดูต้องไถแล้วมันไม่ได้
ประโยชน์ แต่ทำไมไปเที่ยวกลางคืน เวลาไปนี่มันไม่ต้องอยากหรือกมันไปโดยธรรมชาติเลย
บอกว่าสิ่งนั้นมันเคยใจอยู่แล้ว แต่คิดดูสิขนาดนั้นนะเราหลงแสง สี เสียง การเที่ยวเตร่กลางคืนนี้
หลงแสง หลงสี หลงเสียง การเสพยา การเสพอะไรทุกอย่าง เขาบอกทำไมมันเสพแล้วมันคิด
ทำไมธรรมะมันไม่ติด

ความเคยใจใจ ใจมันเคยสัมผัสอย่างนั้นมา รสชาติอย่างนั้นมันรู้อยู่แล้วใจ แล้วมันเคยใจ
มันไปกันได้ยังไง แต่อย่างเช่นเราไม่เคยเล่นการพนัน เราไปดูกับพวกเล่นการพนันมันนั่ง
อย่างไรรี่ ๗ วัน ๗ คืน ๓ วัน ๓ คืน มันนั่งกันอยู่นั้นมันไม่บ้าหรือ แต่ทำไมเขามีความสุขของ
เขาละ

อันนี้ก็เหมือนกัน เพราะเราอยู่ในแสง สี เสียงนั้นนะ พอเราประพฤติปฏิบัติธรรมอยู่ใน
ธรรมจะเห็นเลยว่าพวกนี้บ้า ก็กคะนองอะไรไปขนาดนั้น ไม่มีเวล่ำเวลา สีเลนะสุคะตังยันติ ศิล
ทำให้เป็นสุข สีเลนะโกคะสัมปะทา ศิลทำให้เกิดโรคะ เห็นไหม สีเลนะนิพพุตังยันติ, ตัสมา สี
ลัง วิโสระเย จนถึงนิพพานศิลเป็นผู้พาไป สีเลนะสุคะตังยันติ เขาไปเที่ยว ไปเล่นการพนัน มา
นี่เขานอนจนเที่ยงยังไม่ตื่นเลย แต่เราคนที่อยู่ปกตินี้เข้าขึ้นมาเรตื่นแล้ว เรามีงานทำแล้ว เรา
ทำงานก่อนเขาแล้ว นี่เป็นปกติสุขใจ ชีวิตที่เป็นปกติใจ แต่เขาเที่ยวกินเลยไปไง นี่ศีลครอบคลุม
มาแล้ว สีเลนะโกคะสัมปะทา คีนนั่นหมดไปเท่าไร ไม่เที่ยวกินหนึ่ง ไม่กินเหล้ากินหนึ่ง เงิน
เท่าไร โรคสมบัติเกิดขึ้นแล้ว

นี่แค่เห็นความปกติก็จะเห็นแล้วสิ่งนั้นที่เขาทำมันผิดปกติ ทำไมเขาติด ติดเพราะเป็น
ความเคยเห็นไหม ความเคยๆ แต่ปฏิบัติธรรมนะ รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง เรื่องของศีลนี้
เป็นเรื่องชอบ เรื่องกตกา กตกาเหมือนกฎหมายใช้บังคับนะ สิ่งที่ยังบังคับ ศิลเป็นข้อบังคับยังเห็น
โทษขนาดนั้น

แล้วจิตเข้าไปถึงสวยความสงบ สงบของใจ ความสงบใจ เราไปหาแสง สี เสียง ก็เพื่อ
ความพอใจ พอใจไม่ได้เสพสิ่งนั้นมันก็พอใจ แล้วมันติดด้วย ยิ่งเสพมันยิ่งมากขึ้นเรื่อย เทียวไป

เรื่อยๆ แต่พอเราจะสงบ ความสงบสมันจะแปลกมาก แปลกจากสิ่งที่เคยเจอ โลกนี้ไม่มีๆ ใน โลกนี้ไม่มีจิตที่สงบ พอสงบมันจะอึดในใจของมันเอง มันจะพอใจของมัน สุขอย่างนี้ไม่เคยเกิด แล้วชอบ แล้วติด พอติดขึ้นมาเนี่ยเวลาภาวนาก็อยากได้ตรงนั้น แล้วไม่ได้เลย ตัณหาซ้อนตัณหา ไม่ได้เลยเห็นใหม่ นี่รสของธรรม แคร์สของศีลนี้

แล้วรสของการวิปัสสนาจนอสุภะอสุภังไง อสุภะหมายถึงว่ารูป รส กลิ่น เสียงนั้นแหละ ที่มันติด มันเห็นความเป็นอสุภะไง เป็นของไม่แน่นอน เป็นของน่าของเปื่อย ความเห็นโทษของมัน เป็นรังของเชื้อโรค เป็นรังของหนอน แต่ทำไมเราชอบ

ภาวนาถึงตรงนั้นครูบาอาจารย์หลายองค์บอก เวลาพิจารณาถึงนั้นนะจะสมเพชตัวเองใน ทำไมเราโง่งอย่างนี้ ทำไมเราโง่งอย่างนี้ ทุกคนจะว่าตัวเอง ก็เมื่อก่อนเห็นดีใจ เมื่อก่อนเห็นว่าสิ่ง นั้นเป็นของดี แต่พอมันมารู้เท่าตามความเป็นจริง มันจะมาตำหนิตัวเองว่าทำไมเมื่อก่อนโง่งอย่าง นี้ ทำไมเมื่อก่อนไม่เห็นอย่างนี้ ทำไมเดี๋ยวถึงมาเห็น เห็นใหม่ รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง นี้ เข้าถึงธรรมๆ ธรรมอันนี้ต่างหากปัจจุบันธรรม

ปัจจุบันธรรมเกิดขึ้นจากเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะๆ ที่ว่านี้ แล้ว วันนี้ผู้ที่ปฏิบัติตาม ๑,๒๕๐ องค์ แต่เมื่อ ๒,๐๐๐ ปีที่แล้ว เป็นเครื่องยืนยันว่าปฏิบัติจริงสมควร แก่ธรรม มันก็ได้ธรรมะตามสมควรแก่ผู้ปฏิบัติจริง ฉะนั้นสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ประเสริฐ ตัดกระแสถึง การเกิดการตาย มันเป็นสิ่งที่มีความค่าเหนือทุกๆ อย่าง เหนือวิญญูะทั้งหมดเลย การแสวงหา การ เข้าหา มันถึงได้เป็นการว่าต้องมีความจริงจัง มันเป็นที่ประเสริฐมาก ผู้ที่รับสมบัตินี้ต้องมี ความเข้มแข็ง ต้องมีความจริง ต้องผ่านอุปสรรคทั้งนั้นเลย วิชามาร วิชาเทพเห็นใหม่ เวลาฝึกคะ อริยสังขังเกิดขึ้น มันมีวิชามารเข้าไปเสียบในขณะที่ปฏิบัติ

อาจารย์มหาบัวว่า เคนจงกรมอยู่มันก็มาหลอกอยู่ในทางจงกรม นั่งสมาธิอยู่มันก็หลอก อยู่ในท่ามกลางนั่งสมาธิ วิชามารเกิดขึ้นขณะที่เรานั่งปฏิบัติอยู่ ท่ามกลางที่ว่าเราเดินมรรคนั้นแหละ อุปสรรคมันเกิดขึ้นทุกขั้นตอน เกิดทั้งหมด เพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา เราจะชำระ กิเลสเราต้องเชื่อธรรมะของพระพุทธเจ้า เชื่อปัญญาไง ปัญญาของพระพุทธเจ้า เชื่อธรรมะ เชื่อ พุทธคุณ เชื่อปัญญาคุณของพระพุทธเจ้า แล้วเราปฏิบัติตาม เราพ้นลงเลย ต้องมั่นใจแล้ว เราจะสมกับความปลอดภัย สมกับที่ว่าเราเป็นชาวพุทธใจ